

**Osasun Saila
Eusko Jaurlaritza**

ZIGARRETA ELEKTRONIKOEN KONTSUMOA EAE-N 2023AN

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

ZIGARRETA ELEKTRIKOEN KONTSUMOA EAE-N 2023AN

Vitoria-Gasteiz, 2024

EUSKO JAURLARITZA

GOBIERNO VASCO

OSASUN SAILA

DEPARTAMENTO DE SALUD

SiiS | Centro de
Documentación
y Estudios
Dokumentazio
eta Ikerketa
Zentroa
Fundación Egüía-Careaga Fundazioa

Eusko Jaurlaritzaren Argitalpen Zerbitzu Nagusia

Servicio Central de Publicaciones del Gobierno Vasco

EDUKIEN TAULA

Orrialdea

LABURPEN EXEKUTIBOA	6
SARRERA	8
ZENBAT ETA ZER ERRETZEN DA EAE-N. IKUSPEGI OROKORRA.....	9
ZIGARRETA ELEKTRONIKOEN ERABILERA. IKUSPEGI KONPARATUA.....	12
KONTSUMO-PAUTAK: ZIGARRETA ELEKTRONIKOAK, TABAKOA ETA BESTELAKO SUBSTANTZIAK.	19
Tabako-kontsumoa.....	19
Zein adinetan eta zein substantzia kontsumitzen hasi ziren	22
Erretzeko erabiltzen duten kartutxo mota.....	26
Kontsumitzeko arrazoiak.....	27
Kalamu-kontsumoa	29
ZIGARRETA ELEKTRONIKOEN INPAKTUA NIKOTINA-ERABILERAREN PREBALENTZIAN	31

ARGITALPENA:

1.a, 2024ko azaroa

©

Euskal Autonomia Erkidegoko Administrazioa. Osasun Saila
SIIS Fundación Eguia-Careaga-Fundazioa

INTERNET

www.euskadi.eus

ISBN:

978-84-457-3801-6

DISEINUA ETA MAKETAZIOA

SIIS Fundación Eguia-Careaga-Fundazioa

TAULEN ETA IRUDIEN AURKIBIDEA

Taulak

Orrialdea

1. taula. AZKEN URTEKO tabakoaren eta/edo zigarreta elektronikoen (e-cigarette) erabileraren prebalentzia, erabilitako produktu motaren eta adin taldeen arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).	10
2. taula. E-cigaretteak bizitzan NOIZBAIT kontsumitu izanaren prebalentzia konparatua EAEn eta Espainian. 15 eta 64 urte arteko biztanleak, 2022-2023	16
3. taula. EAEko eta Europako herrialde batzuetako e-cigaretteen kontsumoaren prebalentzia konparatua. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, 2023.	17
4. taula. Zigarreta elektronikoen (e-cigarette) kontsumoaren prebalentziaren bilakaera konparatua. NOIZBAIT erabili dituztenak, EAEn eta Espainian, 2017-2023.	19
5. taula. E-cigaretteak eta ohiko tabakoa kontsumitzen hasteko adina. EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, noizbait erre dutenak, 2023 (adina).	22
6. taula. Inkesta egin zen unetik lehenengo e-cigarettea kontsumitu arte igarotako urteen arabera egindako banaketa, sexuaren arabera ere bereizita. NOIZBAIT kontsumitu duten 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, EAE, 2023 (%).	23
7. taula. Kalamu-kontsumoaren prebalentziak EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleen artean, 2023.	29

Irudiak

1. irudia. BIZITZAN NOIZBAIT tabakoa, e-cigaretteak eta ur-pipak erabili izanaren prebalentzia, sexuaren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).	9
2. irudia. Erretzeko erabilitako produktu edo gailu mota, sexuaren arabera. P EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, NOIZBAIT erre eta/edo bapeatu dutenak, 2023 (%)	10
3. irudia. Kontsumitzen hasteko erabiltzen dituzten produktuen edo gailuen arteko ezberdintasunak, adin taldeen arabera*. EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, BIZITZAN NOIZBAIT tabakoa edo e-cigaretteak erre dituztenak, 2023 (%)	11
4. irudia. Zigarreta elektronikoen (e-cigarette) erabileraren prebalentzia. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%)	12
5. irudia. AZKEN URTEAN zigarreta elektronikokoak (e-cigarette) erabili dituztenak. Banaketa sexuaren eta adinen arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).	13
6. irudia. Zigarreta elektronikoen (e-cigarette) erabileraren prebalentzia AZKEN URTEAN. Ezberdintasunak adinaren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%)	13
7. irudia. Zigarreta elektronikoen (e-cigarette) erabileraren prebalentzia AZKEN URTEAN. Ezberdintasunak sexuaren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%)	14
8. irudia. E-cigaretteen kontsumoaren prebalentzia AZKEN URTEAN. Ezberdintasunak ikasketamailaren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%)	15

9. irudia. E-cigaretteen kontsumoaren prebalentzia AZKEN URTEAN. Diferentziak okupazioaren arabera. EAeko 15 eta 35 urte bitarteko biztanleak, 2023 (%)	15
10. irudia. Zigarreta elektronikoen (e-cigarette) kontsumoaren prebalentziaren bilakaera. NOIZBAIT erabili dituztenak, sexuaren eta adin talde handien arabera. EAeko 15-74 urte arteko biztanleak, 2017 eta 2023 (%)	18
11. irudia. Tabako-kontsumoaren prebalentzia NOIZBAIT zigarreta elektronikokoak (e-cigarette) kontsumitu dituztenen artean. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%)	19
12. irudia. AZKEN URTEAN e-cigaretteak kontsumitu dituzten 15 urtekoek eta gehiagokoek ohiko tabako-produktuekin duten harremana. EAE, 2023 (%).	20
13. irudia. E-cigaretteen kontsumoaren prebalentzia AZKEN URTEAN, tabako-kontsumoarekiko egoeraren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).	21
14. irudia. E-cigaretteen AZKEN URTEKO kontsumoaren prebalentzia, zer adin duten eta noizbait tabakorik kontsumitu ote duten kontuan hartuta. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%)	21
15. irudia. E-cigaretteak eta ohiko tabakoa kontsumitzen hasteko adina gazteen artean. Diferentziak, adin taldeen arabera. EAeko 15-34 urte arteko biztanleak, noizbait erre/bapeatu dutenak. 2023, (adina).	23
16. irudia. E-cigareteen erabileraren urteko intzidentziaren zenbatespena (kontsumitzaile berriak), kontsumitzen hasteko adinetik abiatuta ⁽¹⁾ eta sexuaren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%)	24
17. irudia. E-cigaretteen kontsumoaren urteko intzidentziaren zenbatespena (kontsumitzaile berriak), kontsumitzen hasteko adinetik abiatuta ⁽¹⁾ eta adin talde handien arabera. EAeko 15-74 urte arteko biztanleak, 2023 (%)	25
18. irudia. Zein produktuekin hasten diren kontsumitzen, lehen kontsumotik igarotako urteen arabera. NOIZBAIT e-cigaretteak kontsumitu dituzten EAeko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, 2023.	26
19. irudia. Erretzeko erabiltzen duten / erabili zuten kartutxo mota, sexuaren arabera. NOIZBAIT e-cigaretteak kontsumitu dituzten EAeko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, 2023 (%).	26
20. irudia. NIKOTINADUN kartutxoak edo likidoak erabiltzen dituzten kontsumitzaileen proportzioa, adin taldeen eta kontsumitzen hasten diren substantziaren arabera. NOIZBAIT e-cigaretteak kontsumitu dituzten EAeko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, 2023 (%).	27
21. irudia. Erretzeari uzteko edo tabako gutxiago kontsumitzeko e-cigaretteak erabiltzen dituzten kontsumitzaileen proportzioa, sexuaren eta adin taldeen arabera. NOIZBAIT e-cigaretteak kontsumitu dituzten EAeko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, 2023 (%).	28
22. irudia. Tabako-erabileraren jarraitutasun-tasa ⁽¹⁾ , e-cigaretteen kontsumoaren arabera. EAeko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, azken urtean erre dutenak, 2023 (%).	29
23. irudia. NOIZBAIT kalamua kontsumitu izanaren prebalentzia, e-cigaretteen kontsumoaren eta adin talde handien arabera. EAeko 15-74 urte arteko biztanleak, 2023 (%).	30
24. irudia. AZKEN HILABETEAN kalamua kontsumitu izanaren prebalentzia, e-cigaretteen kontsumoaren eta adin talde handien arabera. EAeko 15-74 urte arteko biztanleak, 2023 (%).	30
25. irudia. ASTERO ⁽¹⁾ kalamua kontsumitu izanaren prebalentzia, e-cigaretteen kontsumoaren eta adin talde handien arabera. EAeko 15-74 urte arteko biztanleak, 2023 (%).	31

LABURPEN EXEKUTIBOA

Azken hamarkadetan tabakismoaren aurkako borrokan egindako ahaleginak fruituak eman ditu, eta egunero erretzen duten pertsonen kopurua pixkanaka murrizten ari da. Hala ere, tabako-industriak produktu berriak merkaturatu ditu (besteak beste, zigarreta elektronikook¹), eta merkaturatu sartu ditu ohiko tabakoa bezain kaltegarria ez den alternatiba gisa eta tabakoa erretzeari uzteko metodo gisa.

Gailu horiek erabiltzeak arriskuak dakartza, eta epe luzera osasunean duten eraginari buruzko ebidentziarik ez dagoen arren, substantzia kantzerigenoak dituzte likidoetan eta aerosoletan. Epe laburrean duen eraginari dagokionez, tabakoaren antzeko arnas bideetako ondorio fisiologiko kaltegarriak identifikatu dira, baita funtzio baskularrean ere.

Txosten honek Euskadiko zigarreta elektronikoen kontsumoaren egoera, erretzeko modu tradizionalekin duen lotura eta tabakoaren kontsumoa uzten edo murrizten laguntzen duten ezagutarazi nahi ditu.

2023ko Euskadiko adikzioei buruzko Inkestaren arabera, 14 urtetik gorako biztanleen % 68,7k zigarretak erre zituzten (paketekoak edo biltzeko modukoak) noizbait bizitzan, % 17,3k tabakoa ur-pipetan eta % 13,8k (% 16,2 gizonak eta % 11,5 emakumeak) zigarreta elektronikook (nikotinarekin edo nikotinarik gabe).

Inkestatutako pertsona guztien artean, gizonen % 1,5ek eta emakumeen % 0,5ek zigarreta elektronikook bakarrik erabili zituzten azken urtea. Hala ere, gailu elektronikook erakargarriagoak dira neska-mutil gazteenentzat; izan ere, 15 eta 21 urte bitartekoak % 8,2k gailu horiek bakarrik kontsumitu zituen, eta % 12,2k beste tabako-produktu batzuekin uztartu zuen. Goragoko hurrengo adinetan (22-34 urte), % 4,3k erabilera eskusibo zuen, eta % 13,8k ohiko tabakoa ere kontsumitzen zuen.

Beste eremu geografiko batzuei dagokionez, eta adin-talde alderagarria (15-64 urte) kontuan hartuta, Euskadin bizitzan noizbait vaperrak erabileraren prebalentzia (% 18,1) handiagoa zen Estatuan EDADES inkestan ikusitakoa baino (% 12,1). Eskola-populazioan kontrako egoera zegoen, erabili zuten ikasleen proportzioa (% 36,4) ESTUDES inkestaren batez bestekoa (% 54,6) baino askoz txikiagoa zen. Azken urteetako bilakaerari dagokionez, helduen arteko prebalentzia bikoiztu egin da azken 5 urteetan, eta hazkundera nabarmenagoa izan da gazteen artean (15-35 urte). Talde horretan, nesken artean 3,8 aldiz biderkatu da, % 7,5etik % 28,4ra, eta mutilen artean 3,5 aldiz (% 11tik % 39,6ra).

¹ Zigarreta elektronikoen terminoak aerosolak pita baten bidez arnasteko (bapeatzea) edozein produktu mota adierazten du. Botatzekoak izan daitezke, kargatzeko edukiontzi baten bidez kargatzeko modukoak, edo erabilera bakarreko kartutxo kargatzeko modukoak. Tabako beroturako gailuak (IQOS) eta hainbat belar dituzten beste batzuk ere sartzen dira.

Berri ere adina agertzen zen interes-aldagai gisa ohiko tabakoaren aurretik vaperrak erabiltzen hasten diren pertsonen ehunekoan. Biztanleria orokorrean % 2,2koa bazen ere, 15-21 urteko neska-mutilen artean % 25ekoa igo zen. Hau da, lau nerabe-gaztetik bat gailu horiekin hasten da.

Azken urtean zigarreta elektronikoa erabili zuten pertsonak gizonezkoak ziren kasuen % 58an, eta gehienak gazteak; izan ere, % 47k 22 eta 34 urte artean zituen, eta % 27 15 eta 21 urte artean. Ia erdiek egunero erretzen zuten tabakoa, % 37k noizean behin, % 10ek ez zuten inoiz erre eta % 6 erretzaile ohiak ziren.

Kontuan hartuta gailu horiek 2009. urte inguruan sartu zirela Espainian, biztanleria helduarentzat kontsumitzen hasteko adina ez da oso informatiboa (30,1 urte, batez beste). Aldiz, adin-talde gazteenean (15-21 urte) tabakoarenetik hurbil dago (batez beste 16,7 eta 15,8 urte elektronikoan eta konbentzionalean, hurrenez hurren).

2012. urtetik, zigarreta elektronikoaren erabiltzaile berrien intzidentzia egonkor mantendu da. Kalkulatzen da urtero EAeko biztanleen % 1-2 kontsumo horretan hasten dela. 2021-22 urteetan intzidentzia-gailurik handiena identifikatu zen, eta hori erabili eta botatzeko gailuen agerpenarekin batera gertatu zen.

Kartutxo motari dagokionez, noizbait bapeatu zirenen % 47k nikotinadun kartutxoak erabiltzen zituen, % 36k nikotinarik gabe kontsumitzen zituen eta % 17k bi motetakoak. Nikotina zuten kartutxoak gehiago erabiltzen zituzten erretzaile zirenek (% 67) eta 34 urtetik gorakoek (% 70). Baina aurretik erretzen ez zutenen % 43k nikotinarekin ere erabiltzen zituzten.

Noizbait bapeatu ziren 35-74 urteko pertsonen artean, tabakoaren kontsumoa murriztea edo erretzeari uztea izan zen zigarreta elektronikoak kontsumitzeko arrazoi ohikoena (% 67). Gazteen artean, motibazio hori % 23ra murrizten da.

Cannabisaren kontsumoaren eta zigarreta elektronikoaren erabileraren erlazioari dagokionez, cannabisaren kontsumitzaileen proportzio handiagoa ikusi zen bizitzan noizbait vaperrak erabili zituztenen artean. Hala, zigarreta elektronikoak erabili zituzten 15-34 urteko pertsonen %76k ere kontsumitu zuten cannabisa, eta inoiz erabili ez zituztenen %40k.

Ondorioz, zigarreta elektronikoaren kontsumoak gora egin du Euskadin azken urteetan, batez ere adin-talde gazteenetan. Horrelako gailuen erabilerak beste kontsumo-modu batzuekin du zerikusia, cannabisarekin batera erabiltzean ikusi den bezala. Erretzeari uzteko erabiltzeko motibazioa ohikoagoa da helduen artean, baina inkesta honetako datuek ez dute agerian uzten eraginkorrak direnik. Gainera, gazteen artean erretzen hasteko atea izaten hasi da.

SARRERA

Azken hamarkadetan, lan handia egin da tabakismoaren aurka borrokatzeko — aipatzekoak da, besteak beste, lantokietan eta leku publiko itxietan erretzeko debekua, baita erretzeak osasunerako nolako arriskua dakarren azaltzeko informazio-kanpainen bitartez herritarrengan lortzen ari den kontzientziazioa ere—, eta lan hori emaitzak ematen ari da, inkestek frogatzen duten moduan; horien arabera, egiaztatu da pixkana gutxitzen ari dela egunero erretzen dutenen kopurua.

EAEn, 2023an egin zen adikzioei buruzko azken inkestaren datuekin, egiaztatu da azken hamarkadan adin talde gehienetan nabarmenki gutxitu dela eguneroko tabako-kontsumoaren prebalentzia. Egiaz, 2010era arte, 15 eta 74 urte arteko hamar heldutik hiru inguruk egunero erretzen zuten tabakoa EAEn. Gaur egun, ordea, % 20 dira gutxi gorabehera (SIIS, 2024).

Herritarren osasunarekin lotutako jokaeren bilakaera positiboa gogo onez hartu da gizartean orokorrean eta, bereziki, osasun-arloko organismoen artean; tabako-industria, baina, ez dago hain pozik, eta, tabakoaren salmenta-bolumena mantentzen saiatzeko, produktu berriak merkaturatu dituzte (besteak beste, zigarreta elektronikokoak²). Hala, produktu horiek tabako tradizionalarekin alderatuta aukera ez hain kaltegarri gisa saltzen dituzte eta tabakoa erretzeko ohitura albo batera uzteko metodo gisa ere planteatu izan dituzte.

Egiaz, osasun publikoko erakunde arduradunek ohartarazten dute horrelako produktuak erabiltzea ez dela kaltegabea, eta, nahiz eta epe luzean osasunean izan dezaketen inpaktuaren inguruko nahikoa ebidentziarik ez izan, egiaztatu da, adibidez, epe motzean arnasketa-sisteman sortzen dituzten efektuak tabakoak sortzen dituenaren antzekoak direla (Osasun Ministerioa, 2022). Horregatik, interesgarria da baloratzea tabako-industriak sortu duen desinformazioak zein mailatan konbentzitu ahal izan duen herritarren zati bat, aurretik ez zuen ohitura bat hartzeko edo, tabakoa utzi beharrean, substantziaz aldatzeko.

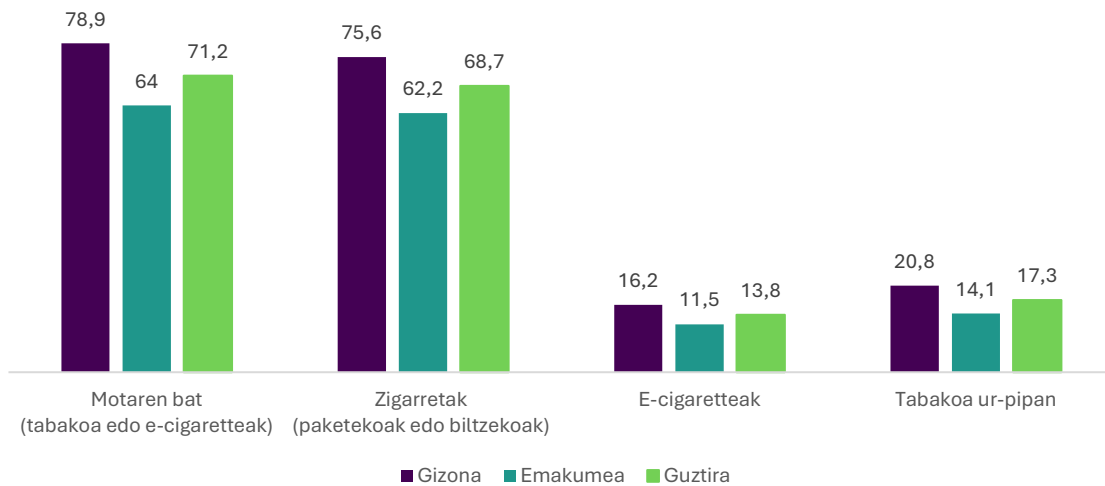
Hala, Adikzioei buruzko EAEn 2023ko Inkestaren datuak eskuragarri izanik, txosten honen asmoa da EAEn gailu horiei zein erabilera ematen zaien jakitea, tabakoa kontsumitzeko modu tradizionalekin batera erabiltzen dituztenen arrazoiak analizatzea eta arakatzea ea zigarreta elektronikokoak lagungarriak ote diren tabakismoa alde batera uzteko edo tabakoaren kontsumoa gutxitzeko (arriskuak murrizteko estrategia).

² Zigarreta elektronikokoak edo *e-cigarette* direlakoak, ahoko gailu batetik baporea inhalatzeko diren produktu guztiak dira. Tauletan eta irudietan *e-cigarette* hitza erabili da espazio-arrazoiengatik.

ZENBAT ETA ZER ERRETZEN DA EAE-N. IKUSPEGI OROKORRA.

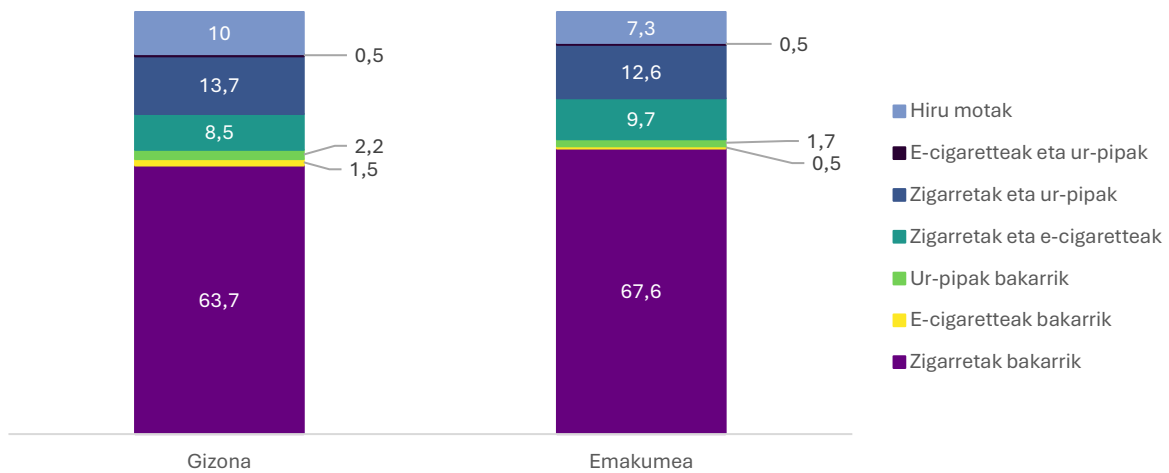
2023an, EAEko 14 urtetik gorako biztanleen % 71,2k (gizonen % 78,9k eta emakumeen % 64k) bizitzan noizbait erre zuten, bai ohiko tabako-produktuak, bai zigarreta elektronikoak. % 68,7k zigarretak erre zituzten noizbait (paketekoak edo biltzekoak); % 17,3k tabakoa erre zuten ur-pipetan, eta % 13,8k (gizonen % 16,2k eta emakumeen % 11,5ek) zigarreta elektronikoak (nikotinarekin edo nikotinarik gabe) erabili zituzten (1. irudia).

1. irudia. BIZITZAN NOIZBAIT tabakoa, e-cigaretteak eta ur-pipak erabili izanaren prebalentzia, sexuaren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).

2. irudian ikusten denez, zigarreta elektronikoak bakarrik kontsumitu dituztenen proportzioa % 1,5ekoa da gizonen artean eta % 0,5ekoa emakumeen artean. Horrenbestez, esan dezakegu ohiko tabakoa dela oraindik ere EAEko biztanleria orokorrarentzat ke- eta nikotina-iturri nagusia: egiaz, noizbait erre duten 15 urteko eta gehiagoko gizonen % 63,3k eta emakumeen % 67,6k ohiko tabako-produktuak (paketeko zigarretak edo biltzekoak) bakarrik erabili zituzten.

2. irudia. Erretzeko erabilitako produktu edo gailu mota, sexuaren arabera. EAeko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, NOIZBAIT erre eta/edo bapeatu dutenak, 2023 (%)

Hala eta guztiz ere, gazteen kontsumoari dagokionez, 1. taulan ikusten da zigarreta elektronikokoak bereziki erakargarriak direla: 15 eta 21 urte arteko biztanlerian, % 8,2k zigarreta elektronikokoak bakarrik kontsumitu dituzte azken urtean eta % 12,2k zigarreta elektronikokoak eta bestelako tabako-produktuak erabili dituzte. 22 eta 34 urte arteko gazteetan berriki zigarreta elektronikoa erabili izanaren prebalentziak handiagoak dira heldu nagusietan baino, baina, 21 urte baino gutxiagokoen taldearekin konparatuta, zigarreta elektronikokoak bakarrik erabiltzea ez da hain ohikoa (% 4,3k zigarreta elektronikokoak bakarrik erabiltzen dituzte eta % 13,8k zigarreta elektronikokoak eta ohiko tabakoa kontsumitzen dute).

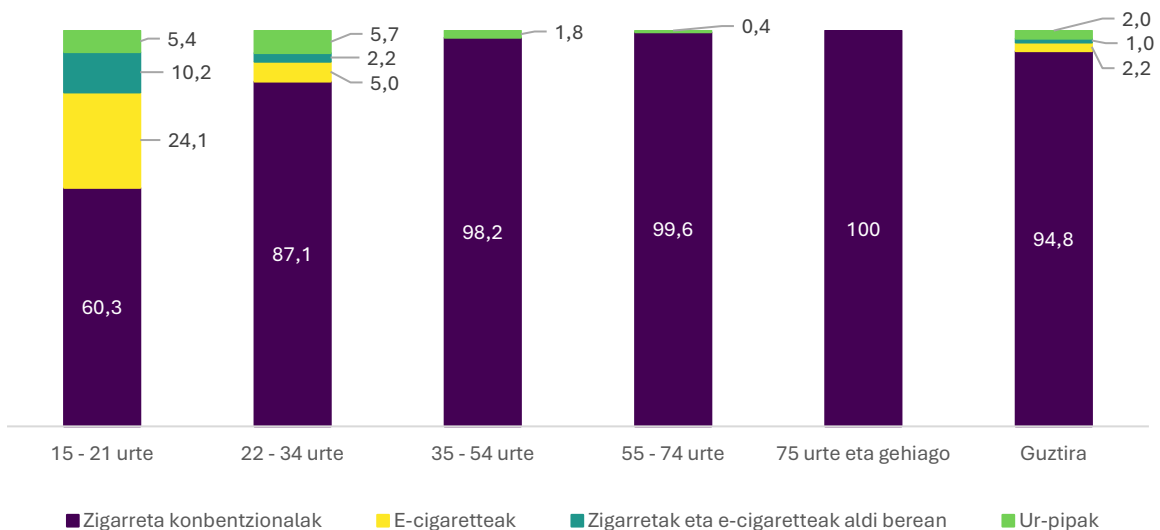
1. taula. AZKEN URTEKO tabakoaren eta/edo zigarreta elektronikoen (e-cigarette) erabileraren prebalentzia, erabilitako produktu motaren eta adin taldeen arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).

	15-21 urte	22-34 urte	35-54 urte	55-74 urte	75 urtetik gora	Guztizkoa
Zigarretak bakarrik (paketeak edo biltzekoak)	14,4	19,9	26	18,5	4,5	19,1
E-cigaretteak bakarrik	8,2	4,3	0,5	0,2	0	1,5
Ur-pipak bakarrik	2,3	1,3	0,2	0	0	0,4
Zigarretak eta e-cigaretteak	6,3	9,2	3,3	0,3	0	3,1
Zigarretak eta ur-pipak	4,9	2,4	0,2	0	0	0,8
E-cigaretteak eta ur-pipak	2,1	0,7	0	0	0	0,3
Hiru motatakoak	3,8	3,9	0	0	0	0,9
Guztizko partziala. AZKEN URTEAN ERRE/BAPEATU DU	42,0	41,8	30,2	19	4,5	26,0
Azken urtean ez du erre/bapeatu	16,7	31,1	47	58,8	41,3	45,2
Ez du sekula erre/bapeatu	41,3	27,1	22,8	22,2	54,3	28,8
Guztizkoa	100	100	100	100	100	100

Hona, besteak beste, zigarreta elektronikoen kontsumoarekin lotutako kezak: batetik, sekula erre ez dutenen artean erabilera zabaltzen joatea eta, bestetik, horrelako gailuak pizgarri izatea bestela erreko ez luketen pertsonak tabakoa kontsumitzen hasteko. Adikzioei buruzko EAEko Inkestan, tabakoa eta zigarreta elektronikoa kontsumitzen hasteko adinari buruzko galderak egin ziren. Hori horrela, aurreko bi gai horiei erantzuten saia gaitzke³.

Datuen arabera, EAEko biztanle guztien artean, ohiko tabakoa kontsumitzen hasi aurretik zigarreta elektronikoa kontsumitzen hasten direnen ehunekoa txikia da (% 2,2). 22 eta 34 urte arteko heldu gazteen proportzioa % 5koa da eta 15 eta 21 urte arteko gazteen artean, berriz, % 25koa da. Horrenbestez, gazteenetan handiagoa da kontsumoa. Joera hori arrisku suagoa izan daiteke, gainera, etorkizunean, gazteak nikotina duten produktuak edo gailuak errazago kontsumitzen hasiz gero (3. irudia).

3. irudia. Kontsumitzen hasteko erabiltzen dituzten produktuen edo gailuen arteko ezberdintasunak, adin taldeen arabera*. EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, BIZITZAN NOIZBAIT tabakoa edo e-cigaretteak erre dituztenak, 2023 (%)

* Inkestari erantzun ziotenei ez zitzaion zuzenean galdetu lehen kontsumoan zein produktu mota erabili zuten. Hori ondorioztatzeko, tabakoa (paketeko zigaretak, biltzekoak eta ur-pipak) eta e-cigaretteak kontsumitzen hasi ziren adina hartu zen oinarritzat.

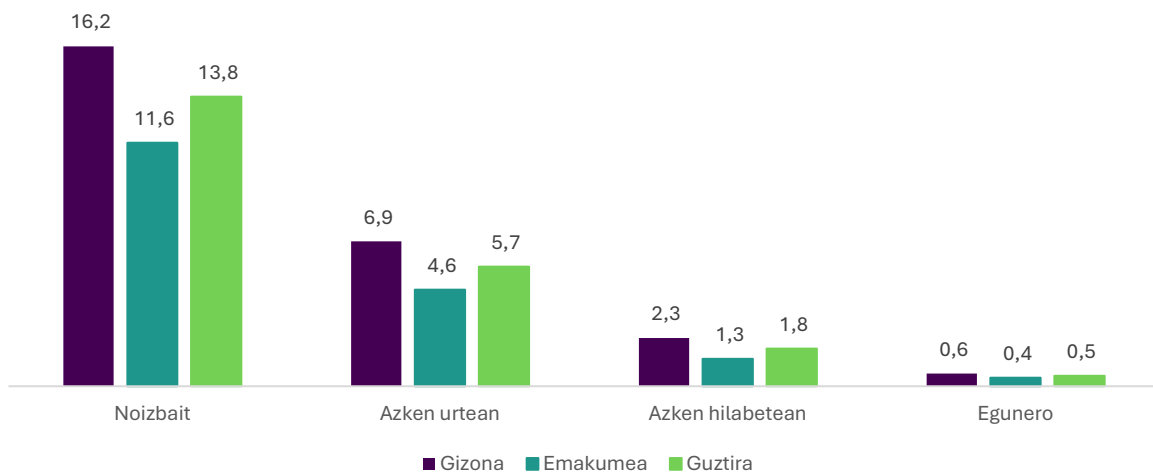
³ Atzera begirako galderak zirenez eta bi produktuak kontsumitzen hasteko adina bereizita jaso zenez, posible da emaitzak hain zehatzak ez izatea.

ZIGARRETA ELEKTRONIKOEN ERABILERA. IKUSPEGI KONPARATUA.

Atal honetan, xehetasun handiagoz aztertuko ditugu adikzioei buruzko EAEn 2023ko Inkestak eman dituen datuak, zigarreta elektronikoen kontsumoari buruz, horrelako gailuak erabiltzen dituztenen profilari buruz eta bestelako tabako-produktuekin duten harremanari buruz.

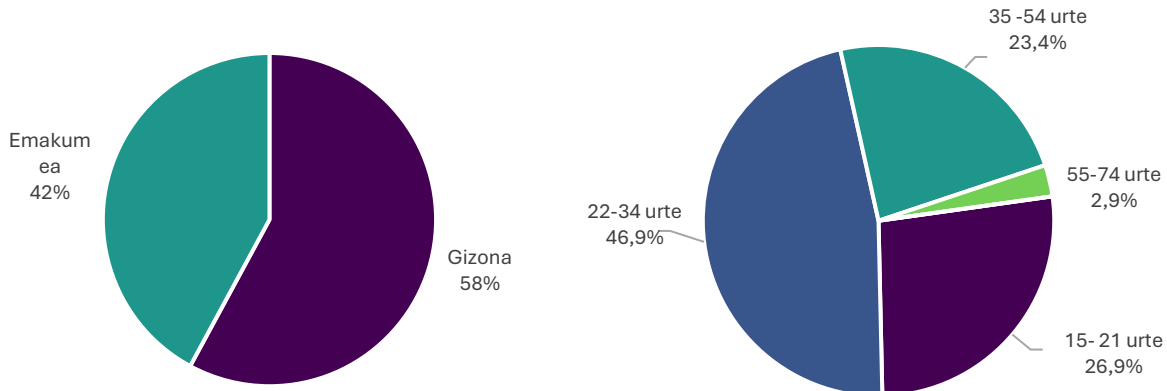
EAEn 15 urteko eta gehiagoko biztanleen % 13,8k (gizonen artean % 16,2k) zigarreta elektronikoa erabili izan dituzte noizbait. Guztira, 263.000 pertsona dira. Gainera, gizonen % 5,7k eta emakumeen % 4,6k azken urtean erabili dituzte, eta biztanle guztien % 2k azken hilabeteetan. % 0,5ek bakarrik erabiltzen dituzte horrelako gailuak egunero (4. irudia).

4. irudia. Zigarreta elektronikoen (e-cigarette) erabileraren prebalentzia. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).

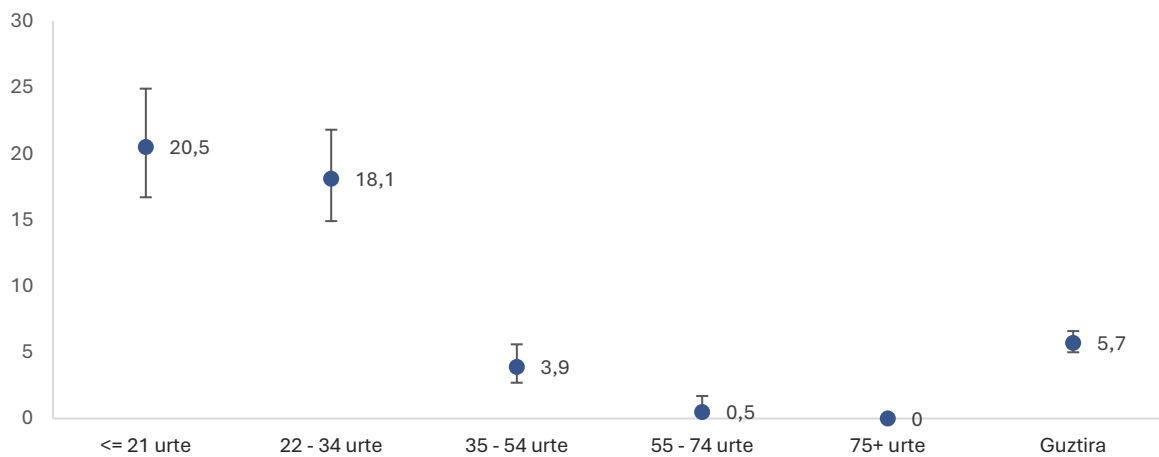
Azken urtean zigarreta elektronikoa erabili dituzten gehien-gehienak gazteak dira: ia erdiek 22 eta 34 urte artean dituzte, eta % 25 baino gehiago 15 eta 21 urte artekoen taldean daude. Gailu horiek erabiltzen dituztenen artean, gizonak % 58 dira (5. irudia).

5. irudia. AZKEN URTEAN zigarreta elektronikoa (e-cigarette) erabili dituztenak. Banaketa sexuaren eta adinen arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).

Adinaren arabera banaketa horrekin bat etorri, kontsumoaren prebalentzia askoz ere handiagoa da gazteen artean. 35 urte baino gutxiago dituztenen artean, 10etik 2 inguruk tabako-gailu elektronikoa erabili dituzte azken urtean. Alderantziz, adin horretatik aurrerako prebalentzia oso txikia da: % 4 baino gutxiago 35-54 urte artekoentzat, eta 55 urtetik gorako artean, berriz, ia-ia hutsala da. Talde horien arteko ezberdintasunak esanguratsuak dira estatistikoki (% 95eko konfiantza-mailarekin). Gazteen artean, talde gazteenak pixka bat handiagoa du prebalentziaren zenbatespena, baina gazte helduen (22-34 urtekoak) taldearekiko ezberdintasunak ez dira hain esanguratsuak estatistikoki (6. irudia).

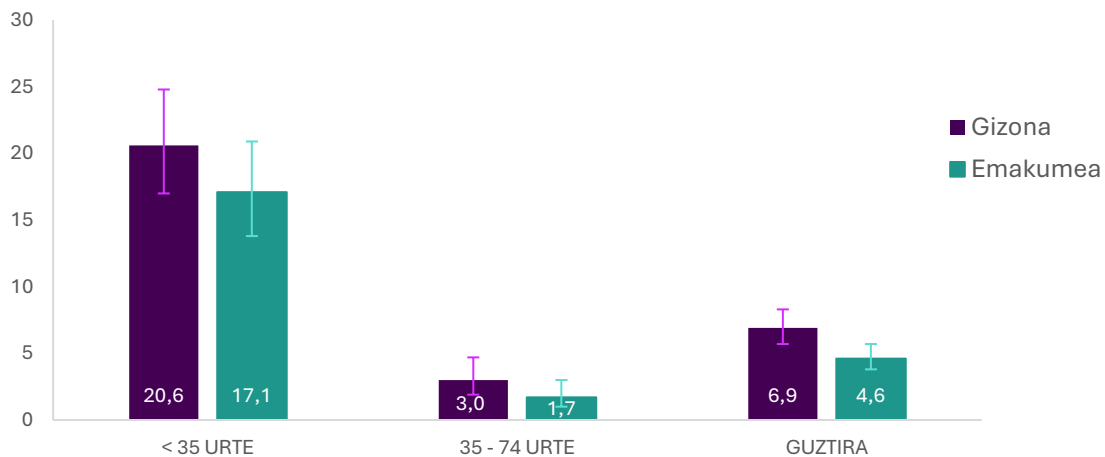
6. irudia. Zigarreta elektronikoen (e-cigarette) erabileraren prebalentzia AZKEN URTEAN. Ezberdintasunak adinaren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).

Oharra: Proportzioa zenbatespenerako konfiantza-tarteak (% 95) irudikatzen dituzte lerroek.

Sexuaren araberako azken urteko erabileraren prebalentzian ere ezberdintasunek ez dute estatistika-garrantzirik, baina gizonen zenbatespenak pixka bat handiagoak dira adin talde guztietan.

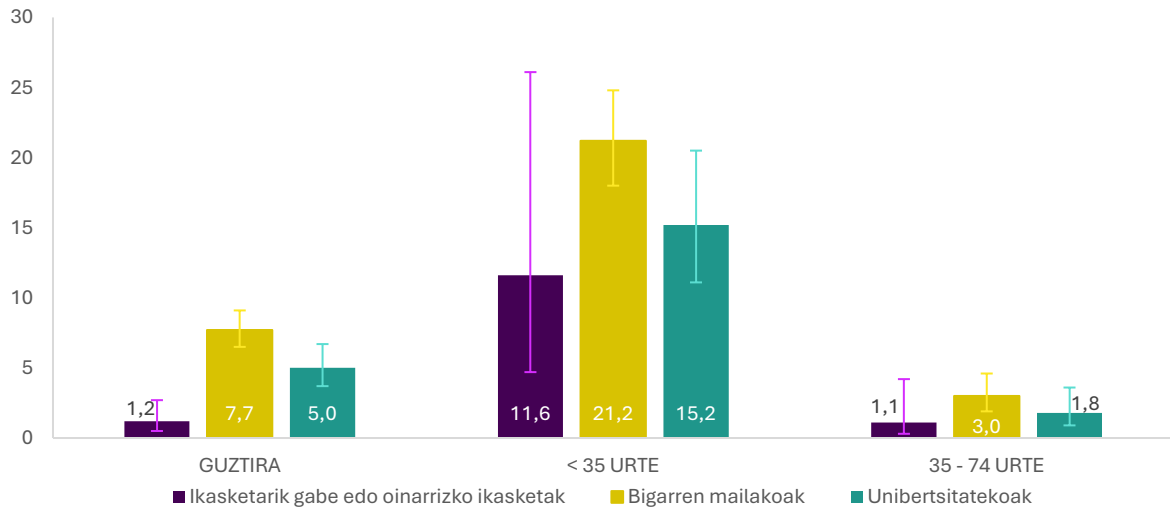
7. irudia. Zigarreta elektronikoen (e-cigarette) erabileraren prebalentzia AZKEN URTEAN. Ezberdintasunak sexuaren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).

Oharra: Proporzioa zenbatesteko konfiantza-tarteak (% 95) irudikatzen dituzte lerroek.

Ikasketa-mailaren arabera, kontsumoaren proportzioa handiagoa da bigarren hezkuntzako ikasketak (% 7,7) eta unibertsitate-ikasketak (% 5) egin dituztenen artean, ikasketarik egin ez dutenekin edo derrigorrezko hezkuntza baino ikasi ez dutenekin (% 1,2) alderatuta. Hala ere, ezberdintasun horiek, egiaz, adinarekiko intersekzioarengatik gertatzen dira. Hau da, taldeko kideen adinak ezberdin eratuta daudelako (gazteenek bigarren hezkuntzako ikasketak dituzte, adinez nagusiagoak direnek beste ikasketa batzuk ere bai askotan).

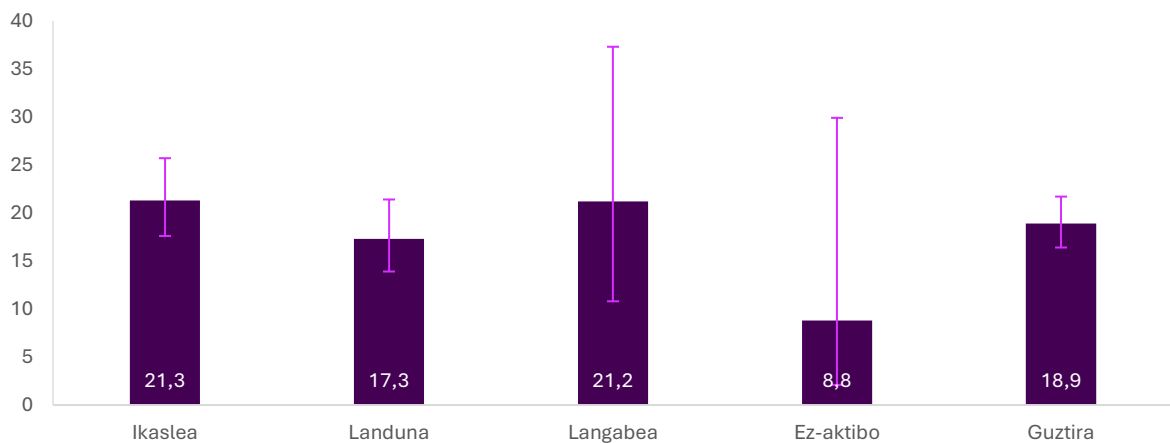
8. irudia. E-cigaretteen kontsumoaren prebalentzia AZKEN URTEAN. Ezberdintasunak ikasketa-mailaren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).

Oharra: Proportzioa zenbatesteko konfiantza-tarteak (% 95) irudikatzen dituzte lerroek.

Okupazio motaren arabera, ez-aktiboak (prebalentzia txikiena dute) eta ikasleen (prebalentzia handiena dute) arteko ezberdintasunak ez dira esanguratsuak adina kontuan hartuz gero (8. irudian 15-34 urteko biztanleen zenbatespenenak eta konfiantza-tarteak ikusten dira).

9. irudia. E-cigaretteen kontsumoaren prebalentzia AZKEN URTEAN. Diferentziak okupazioaren arabera. EAEko 15 eta 35 urte bitarteko biztanleak, 2023 (%)

Oharra: Proportzioa zenbatesteko konfiantza-tarteak (% 95) irudikatzen dituzte lerroek.

Beste eremu batzuekin alderatuta (geolrudiak), EAEn bizitzan noizbait kontsumitzearen prebalentziak Espainiakoak baino handiagoak dira ⁴ helduen artean orokorrean; aldiz, ikasleen artean, pixka bat txikiagoak. Estatu-mailan egin diren inkesten datuetarako konfiantza-tarterik ez izan arren, 2022ko EDADES inkestatik abiatuta, 15 eta 64 urte artekoentzat egindako zenbatespena % 12,1ekoa da, eta, Adikzioei buruzko EAeko 2023ko Inkestatik abiatuta, % 18,1ekoa da EAeko biztanleentzat (konfiantza-tartea % 16,4 eta % 19,9 artekoa da). Aldiz, 15 eta 19 urte arteko ikasleen artean, prebalentzia % 36,4koa da (% 30,4tik % 42,8ra) EAEn, eta Espainiako datua askoz ere handiagoa da: % 54,6. Kasu honetan, kontuan izan behar da adin taldeak ez direla berdin-berdinak (Espainian 14-18 urte eta EAEn 15-19 urte). Horrenbestez, zifrak ezin dira zuzenean konparatu eta, gainera, Espainiako inkestak adierazgarritasun handiagoa du, zehazki ikasleei zuzendutako inkesta delako ⁵ (2. taula).

2. taula. E-cigareteak bizitzan NOIZBAIT kontsumitu izanaren prebalentzia konparatua EAEn eta Espainian. 15 eta 64 urte arteko biztanleak, 2022-2023

	15 eta 64 urte arteko biztanleak		Gazteak	
	Espainia ⁽¹⁾	EAE	Espainia ⁽²⁾ (14-18 urte)	EAE (15-19 urte)
Gizonak	13,6	20,7 (18,3 - 23,4)	52,5	39,6 (31,4 - 48,5)
Emakumeak	10,7	15,5 (13,3 - 18,0)	56,8	32,6 (24,3 - 42,0)
Guztizkoa	12,1	18,1 (16,4 - 19,9)	54,6	36,4 (30,4 - 42,8)

Oharra: Parentesi arteko zifrek proportzioa zenbatesteko konfiantza-tarteak (% 95) irudikatzen dituzte.

Iturriak:

- (1) Alkoholari eta Drogei buruzko Espainiako Inkesta (*Encuesta sobre Alcohol y Drogas en España* – EDADES, 2022).
- (2) Espainiako Bigarren Hezkuntzako ikasleen drogen erabilerrari buruzko inkesta, 2023 (*Encuesta sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias en España*).

Europako beste herrialde batzuekin alderatuta, EAEn bizitzan noizbait eta azken hilabeteetan erabili izanaren prebalentziaren datuak (% 13,8 eta % 1,8, hurrenez hurren) batez beste Europar Batasunaren 27 herrialdeetan (Europako Batzordea, 2023) eta Espainian (3. taula) eskuratutakoen antzekoak dira.

⁴Alkoholari eta Drogei buruzko Espainiako Inkesta (*Encuesta sobre Alcohol y Drogas en España* – OEDA, 2023b) 65 urte arteko helduentzat, eta Bigarren Hezkuntzan Espainiako droga-erabilerrari buruzko Inkesta (*Encuesta sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias en España* - OEDA, 2023a) gazteentzat.

⁵ ESTUDES inkestaren datuen arabera, hain zuzen ere 14 urteko ikasleak dira (ez daude EAeko datuetan jasota) kontsumoaren prebalentzia handiena dutenak (14 urtekoen artean % 41,5ek eta 15 urtekoen artean % 50,5ek erabili dituzte gailu horiek noizbait), eta, horrenbestez, EAeko datuetan adin talde hori sartuz gero, prebalentzia oraindik ere txikiagoa izango litzatekeela uste da.

3. taula. EAEko eta Europako herrialde batzuetako e-cigaretteen kontsumoaren prebalentzia konparatua. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, 2023.

	EUROPA ⁽¹⁾					EAE ⁽²⁾
	EB-27	ESP	FR	IT	PT	
Noizbait	% 14	% 11	% 21	% 15	% 4	% 13,8 (% 12,5 - % 15,1)
Gaur egun / azken hilabetean⁽³⁾	% 3	% 2	% 7	% 3	% 0	% 1,8 (% 1,3 - % 2,4)

(1) Iturria: Europako Batzordea. [Eurobarometro berezia 539](#). Attitudes of Europeans towards Tobacco and Related Products, 2023.

(2) Parentesi arteko zifrek proportzioa zenbatesteko konfiantza-tarteak (% 95) irudikatzen dituzte.

(3) EAEn azken 30 egunetako erabileraz galdetu zen. Eurobarometroan galdetzen da ea «gaur egun» erabiltzen duten.

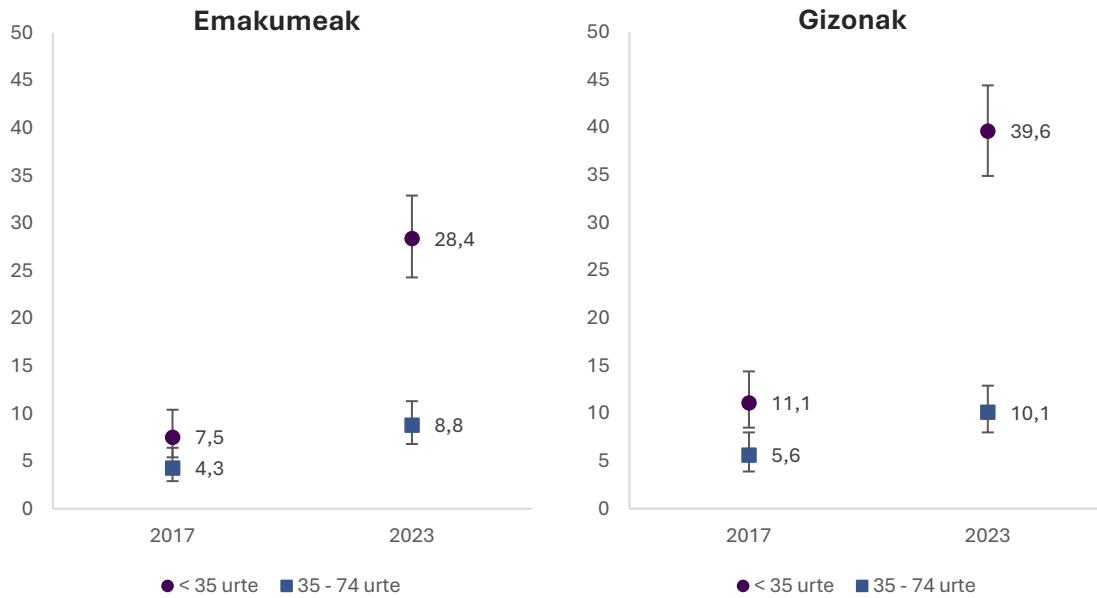
Kontsumoaren bilakaera

Kontsumoaren bilakaerari dagokionez, eskuragarri dauden datuen arabera⁶, erretzeko gailu elektronikoen erabileraren prebalentzia handitzen doa. 2017an egin zen aurreko Adikzioei buruzko Inkestarekin konparatuta, kontsumoa hazi egin da gizonen zein emakumeen artean, eta gazteen (35 urte baino gutxiago) eta helduen (35-74 urte bitartean) artean ere bai.

Egiaz, helduen artean prebalentzia bikoiztu egin da azken 5 urteetan; emakumeen artean % 4,3tik % 8,8ra eta gizonen artean % 5,6tik % 10,1era (gizonen diferentzia ez da oso esanguratsua, konfiantza-tarteak kontuan hartuta). Hala ere, gazteek (15-35 urte) are gehiago esperimintatzen dute horrelako gailuekin: 3,8 aldiz gehiago neskek (% 7,5etik % 28,4ra) eta 3,5 aldiz gehiago mutilek (% 11tik % 39,6ra).

⁶ Zigarreta elektronikoei buruzko galderak 2017an sartu ziren lehen aldiz Adikzioei buruzko EAEko Inkestan, eta bizitzan noizbait horrelakorik kontsumitu ote zuten galdetu zen. Beraz, momentuz, ezin dugu jakin zein den duela gutxiko eta egungo kontsumoaren bilakaera.

10. irudia. Zigarreta elektronikoen (e-cigarette) kontsumoaren prebalentziaren bilakaera. NOIZBAIT erabili dituztenak, sexuaren eta adin talde handien arabera. EAEko 15-74 urte arteko biztanleak, 2017 eta 2023 (%).

Oharra: Proporzioa zenbatesteko konfiantza-tarteak (% 95) irudikatzen dituzte lerroek.

15 eta 64 urte arteko helduen prebalentziaren bilakaera EDADES inkestak Espainiarako eman dituen datuekin alderatuz gero, EAEn hazkundera handiagoa da (ehuneko 2,3 puntu inguru aldiaren urte bakoitzeko) Espainiarekin konparatuta (urtero ehuneko 1,1 puntuko hazkundera) (4.taula).

4. taula. Zigarreta elektronikoen (e-cigarette) kontsumoaren prebalentziaren bilakaera konparatua. NOIZBAIT erabili dituztenak, EAEn eta Espainian, 2017-2023.

		2017 (%) ⁽¹⁾	2023 (%) ⁽²⁾	Urteko hazkundera (%)
ESPAINIA	Guztizkoa	8,8	12,1	+1,1
	Gizonak	9,6	13,6	+1,3
	Emakumeak	8,1	10,7	+0,9
EAE ⁽³⁾	Guztizkoa	6,6 (5,4 - 7,9)	18,1 (16,4 - 19,9)	+2,3
	Gizonak	7,4 (5,8 - 9,5)	20,7 (18,3 - 23,4)	+2,7
	Emakumeak	5,7 (4,3 - 7,6)	15,5 (13,3 - 18,0)	+2,0

(1) Espainiako datua 2018koa da eta EAEkoa 2017koa.

(2) Espainiako datua 2022koa da eta EAEkoa 2023koa.

(3) Parentesi arteko zifrek proportzioa zenbatesteko konfiantza-tartea (% 95) irudikatzen dute.

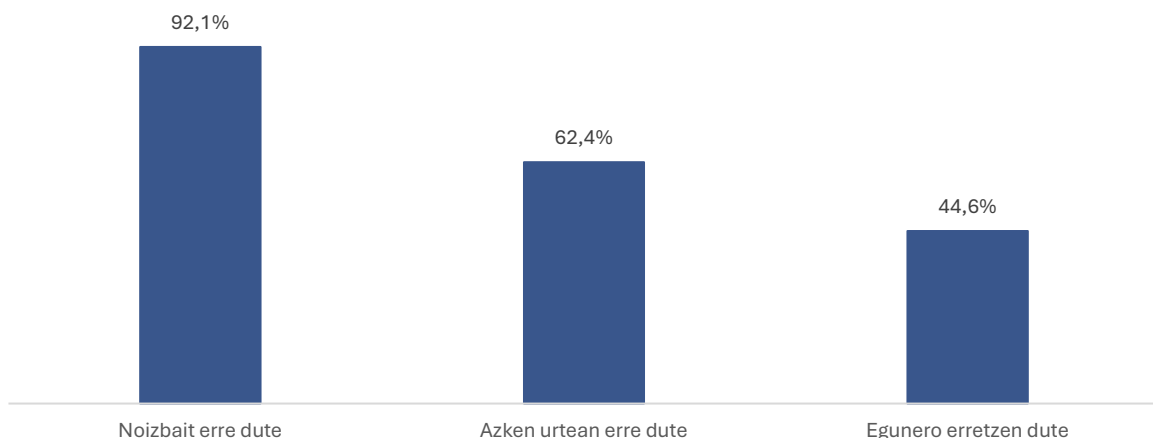
KONTSUMO-PAUTAK: ZIGARRETA ELEKTRONIKOAK, TABAKOA ETA BESTELAKO SUBSTANTZIAK.

Atal honetan, sakonago aztertuko ditugu gailu horiek erabiltzen dituztenek zer harreman duten bestelako tabako-produktuekin eta substantziekin, zer adinekin hasten diren kontsumitzen eta, behin erabiltzen hasita, zer-nolako jarraitutasun-indizea duten.

Tabako-kontsumoa

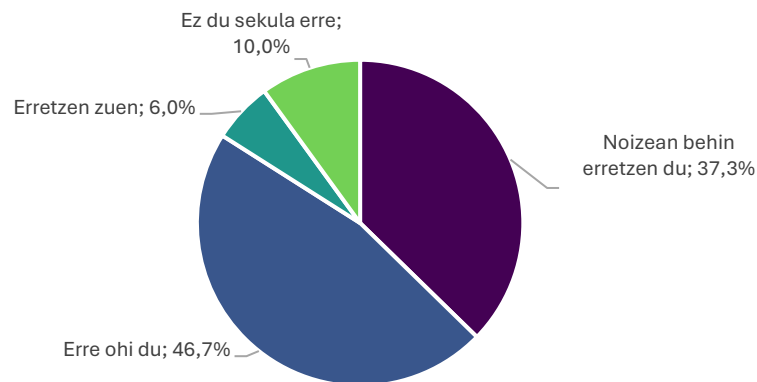
Adikzioei buruzko EAEko 2023ko Inkestaren datuek diote 14 urte baino gehiagoko gehien-gehienek kontsumitu dituztela zigarreta elektronikoa noizbait edo iraganean erretzaileak izan direla (11. irudia). % 92k tabakoa erre dute noizbait (zupada bat edo bi izan arren), % 62k azken urtean erre dute eta % 44k egunero erretzen dute.

11. irudia. Tabako-kontsumoaren prebalentzia NOIZBAIT zigarreta elektronikoa (e-cigarette) kontsumitu dituztenen artean. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).

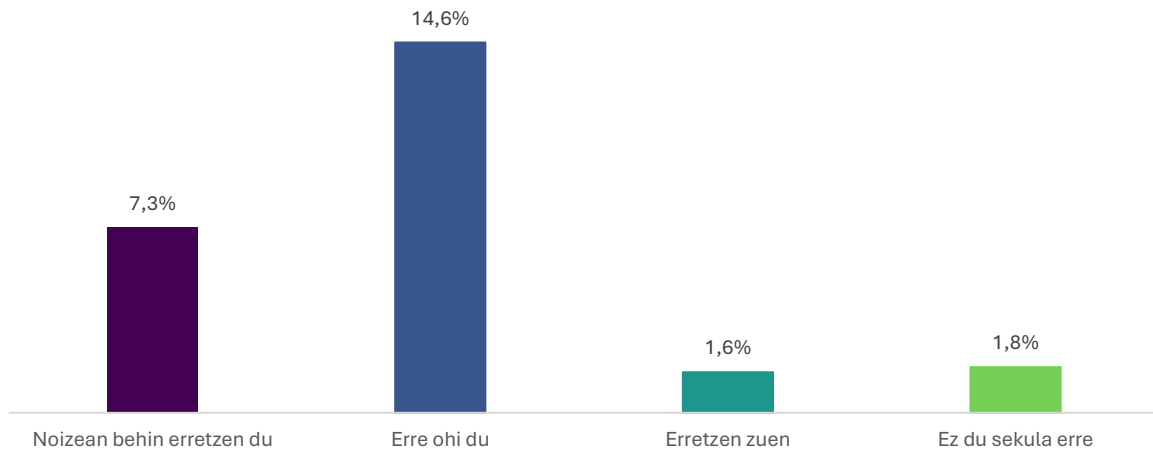

Azken urtean zigarreta elektronikokoak erabili dituztenen artean (12. irudia), ia erdiek egunero erretzen dute tabakoa (paketeko zigarretak edo biltzekoak) eta ia hamarretik lauk inoiz edo behin edo noizbehinka. Beste alde batetik, azken urtean zigarreta elektronikokoak erabili dituztenen artean, % 6k erretzaile ohiak direla esaten dute. Hau da, bizitzaren uneren batean egunero erre zuten, baina gaur egun ez dute ohiko tabako-produkturik kontsumitzen (azken urtean edo azken hilabetean). Erretzaile ohien % 1,6 dira (13. irudia). Beraz, egiaztatu da orain dela gutxi zigarreta elektronikokoak kontsumitu dituzten gehien-gehienak (% 80 baino gehiago) erretzaileak direla edo izan zirela. Hala ere, ezin da esan horrelako gailu elektronikoen erabilera oso hedatuta dagoenik, ezta normalean erretzen dutenen artean ere. Egiaz, egunero erretzen dutenetatik apenas % 15ek eta noizbait tabakoa erretzen dutenetatik % 7k erabili dituzte zigarreta elektronikokoak azken urtean (13. irudia).

12. irudia. AZKEN URTEAN e-cigaretteak kontsumitu dituzten 15 urtekoek eta gehiagokoek ohiko tabako-produktuekin duten harremana. EAE, 2023 (%).

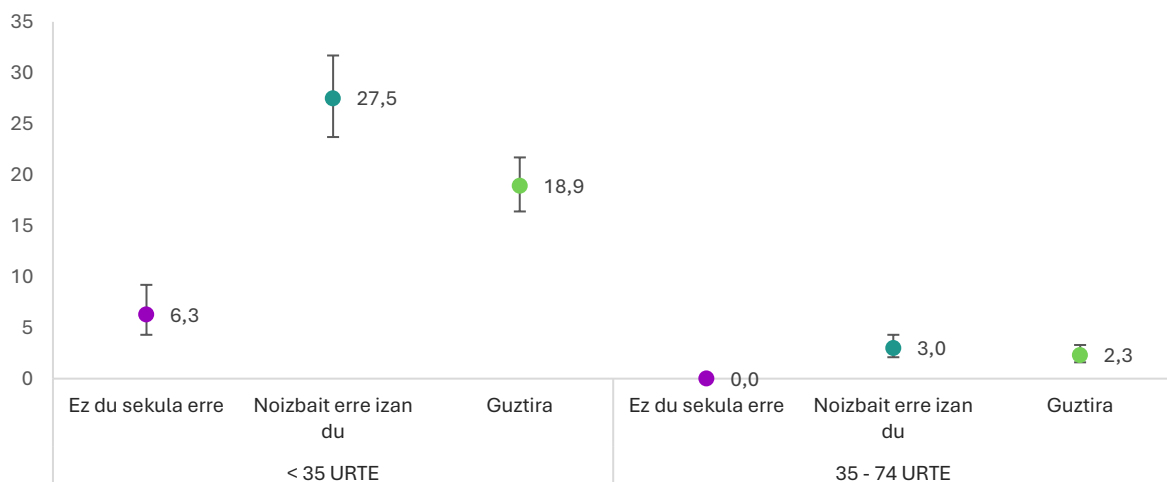
13. irudia. E-cigaretteen kontsumoaren prebalentzia AZKEN URTEAN, tabako-kontsumoarekiko egoeraren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).

12. irudiko informaziotik azpimarratu behar da azken urtean zigarreta elektronikook erabili dituztenen % 10ek aurretiaz sekula ez zutela tabakorik erre. Prebalentziari dagokionez, sekula erre ez duten EAEko 15 urte eta gehiagokoen % 1,8 dira (13. irudia) eta adin horretako biztanle guztien % 0,6.

Adinen arabera, 14. irudian ikusten da sekula tabakorik erre ez duen 15-34 urte arteko biztanlerian % 6,3ra igo dela zigarreta elektronikoen orain dela gutxiko kontsumoaren prebalentzia. Alderantziz, helduagoen artean, noizbait erre zutenek bakarrik erabili dituzte horrelako gailuak. Beste behin ere, ezberdintasun handia dago erretzeko gailu elektronikoen erabileraren prebalentzian gazteen eta heldu-nagusien artean, bestelako tabako-produktuak kontsumitu zituzten edo ez gorabehera.

14. irudia. E-cigaretteen AZKEN URTEKO kontsumoaren prebalentzia, zer adin duten eta noizbait tabakorik kontsumitu ote duten kontuan hartuta. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%).

Oharra: proportzioa zenbatesteko konfiantza-tarteak (% 95) irudikatzen dituzte lerro bertikalek.

Zein adinetan eta zein substantzia kontsumitzen hasi ziren

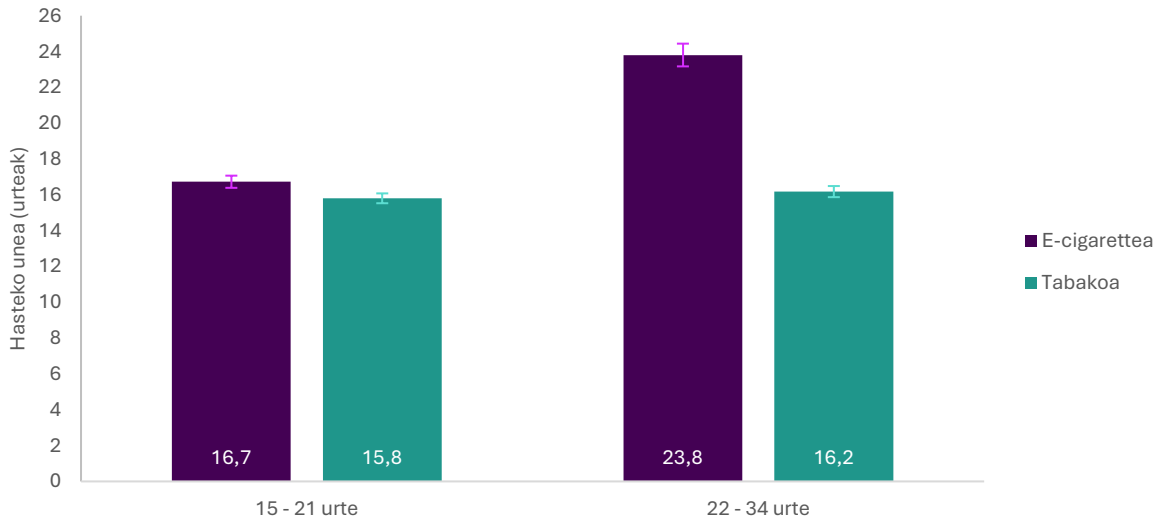
Zigarreta elektronikoa 2009. urte inguruan merkaturatu ziren Espainian, eta, hori kontuan hartuta, bestelako substantzietatik hitz egitean maiz erabiltzen den *hasteko adinaren* aldagaiak ez du informazio askorik ematen helduei buruz hitz egiten ari garenean. Hala, erretzaileen artean, kontsumitzen hasteko adina 30,1 urte da batez beste. Kontsumitzen hasteko mediana 28 urte da eta moda 40 urte. Tabakoarentzat, berriz, batezbestekoa 16,8 urte da, eta mediana eta moda 16 urte (5. taula).

5. taula. E-cigaretteak eta ohiko tabakoa kontsumitzen hasteko adina. EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, noizbait erre dutenak, 2023 (adina).

	Zigarreta (N=262.833)	elektronikoak	Ohiko tabakoa (N=1.310.892)
Batezbestekoa		30,1	16,8
Mediana		28	16
Moda		40	16
Desb. Est.		12,2	4,1
Gutxienekoa		10	9
Gehienezkoa		65	60

Adinen arabera, 15. irudian ikusten da gazteen artean (bereziki, 15-21 urte bitartekoentzat), zigarreta elektronikoa erretzen hasteko adina askoz ere gehiago hurbiltzen dela tabakoa erretzen hasteko adinera (16,7 eta 15,8 urte, hurrenez hurren).

15. irudia. E-cigaretteak eta ohiko tabakoa kontsumitzen hasteko adina gazteen artean. Diferentziak, adin taldeen arabera. EAEko 15-34 urte arteko biztanleak, noizbait erre/bapeatu dutenak. 2023, (adina).

Oharra: batezbestekoa zenbatesteko konfiantza-tarteak (% 95) irudikatzen dituzte lerro bertikalek.

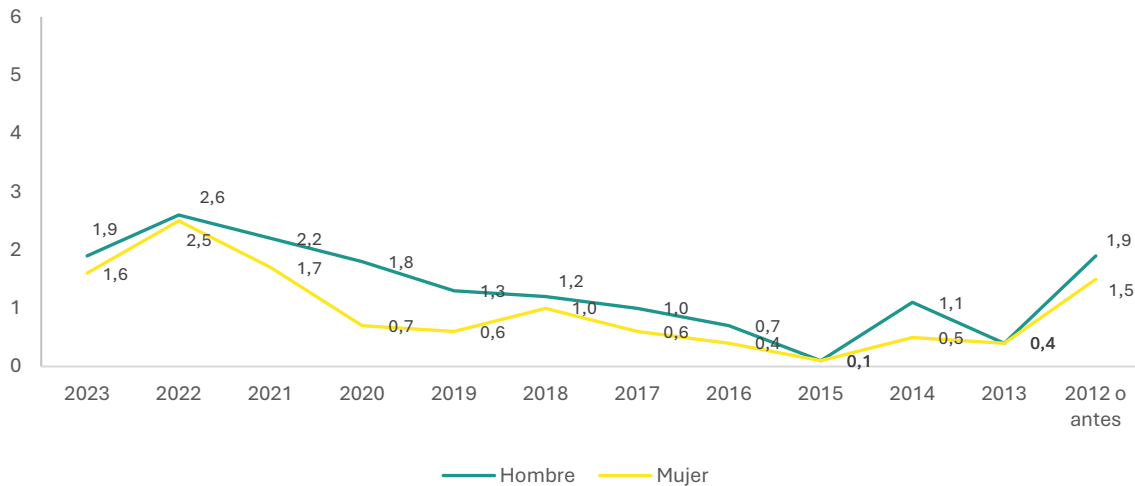
Zigarreta elektronikokoak noizbait erre dituztenen artean, inkesta egin zenetik (2023) kontsumitzen hasteko unera igaro ziren urteen batezbestekoa 4,7 urtekoa izan zen: inkesta egin zen urtean % 12,5 hasi ziren zigarreta elektronikokoak erabiltzen, hamarretik hiru 1 eta 2 urte lehenago eta heren bat gehiago aurreko hiru urteetan. 2012an edo aurretik kontsumitzen hasi zirenak % 12 dira, gutxi gorabehera (6. taula).

6. taula. Inkesta egin zen unetik lehenengo e-cigarettea kontsumitu arte igarotako urteen arabera egindako banaketa, sexuaren arabera ere berezita. NOIZBAIT kontsumitu duten 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, EAE, 2023 (%).

	Gizona	Emakumea	Guztizkoa
1 baino gutxiago	11,5	13,8	12,5
1 eta 2 artean	29,5	36,8	32,7
3 eta 4 artean	18,8	11,2	15,5
5 eta 6 artean	13,9	14,0	14,0
7 eta 8 artean	4,9	4,2	4,6
9 eta 10 artean	9,4	7,0	8,4
11 edo gehiago	11,9	12,9	12,4
Guztizkoa	100,0	100,0	100,0

Kontsumitzaile berrien intzidentzia kontsumitzen hasteko adinaren inguruko atzerabegirako informaziotik zenbatetsi da eta azken urteetan 15 urtekoen eta gehiagokoak % 1-2 inguru da⁷; bestalde, ez dago ezberdintasun handirik gizonen eta emakumeen artean (16. irudia).

16. irudia. E-cigareteen erabileraren urteko intzidentziaren zenbatespena (kontsumitzaile berriak), kontsumitzen hasteko adinetik abiatuta⁽¹⁾ eta sexuaren arabera. 15 urteko eta gehiagoko biztanleak EAEn, 2023 (%)

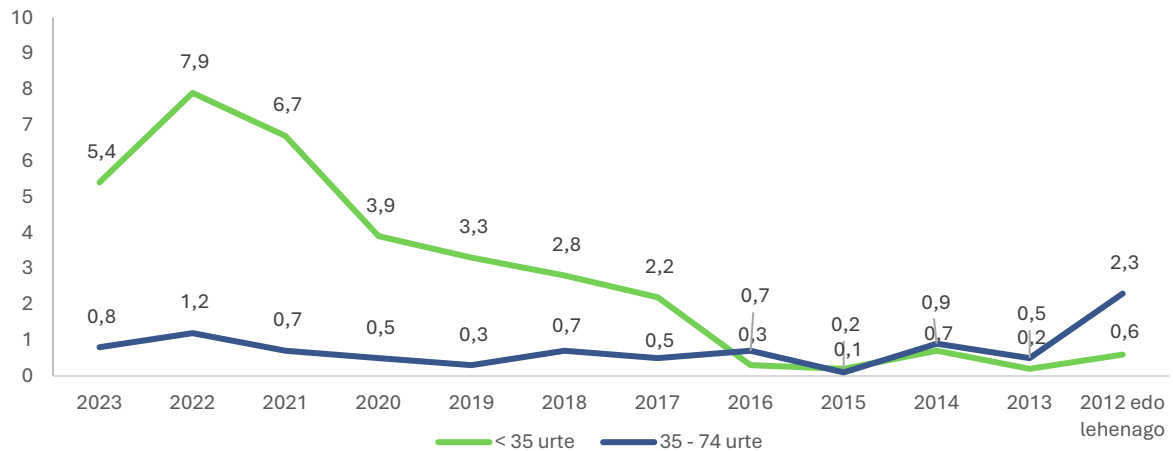

(1) Produktuak erabiltzen hasten diren 15 urte eta gehiagokoak urtero, biztanleriaren ehunekoetan eta sexu bakoitzekoak.

Adin taldeen arabera, 35 urtetik 74 urtera bitarteko biztanleriaren intzidentzia nahiko egonkor mantentzen da aldi osoan zehar, eta aldiaren bukaeran nabarmenki hazten da 15 urtetik 34 urte arteko biztanlerian. Horrek erakusten du zigarreta elektronikokoak erakargarriak direla biztanleria-segmentu horrentzat (17. irudia).

⁷Kontsumitzen hasteko adinaren inguruko atzerabegirako galderatik abiatuta egindako zenbatespena denez, inkesta egin aurreko urteei buruzko datuak zehatzagoak izan beharko lirateke.

17. irudia. E-cigaretteen kontsumoaren urteko intzidentziaren zenbatespena (kontsumitzaile berriak), kontsumitzen hasteko adinetik abiatuta⁽¹⁾ eta adin talde handien arabera. EAEko 15-74 urte arteko biztanleak, 2023 (%).

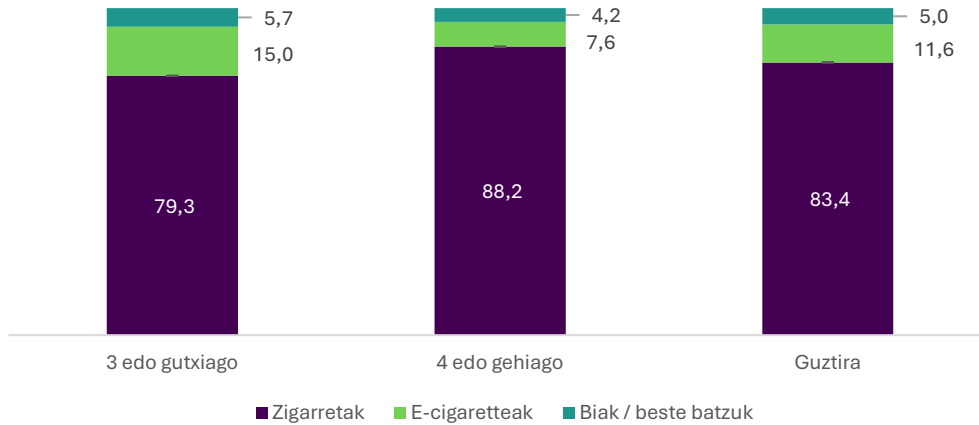

(1) Horrelako produktuak erabiltzen hasten direnak urtero, biztanleriaren ehunekoetan eta adin taldeen arabera.

2021. eta 2022. urteetan intzidentzia-gailurra gertatu zen, erabili eta botatzeko zigarreta elektronikook merkaturatu zirenean. Horrek babestu egiten du formatu berri horrek gailu elektronikoen kontsumoaren hedapena azkartu duela dioen hipotesia (Tattan-Birch et al., 2024).

Beste alde batetik, datuek adierazten dutenez, erretzen hastean, gero eta gehiago dira zigarreta elektronikorekin hasten direnak. Horrelako produktuak erabiltzen hasteko adina kontuan hartuta egindako zenbatespenaren arabera, 2020an edo aurretik batez beste hasi zirenen artean bakarrik % 7,6 (KT⁹⁵: % 4,8 - % 11,8) ziren zigarreta elektronikoekin hasi zirenak (gainerako % 92,4ak produktu horiek probatu baino lehen tabakoa kontsumitzen zuten edo garai berean hasi ziren tabakoa eta zigarreta elektronikook kontsumitzen); alderantziz, azken hiru urteetan batez beste hasi zirenetatik % 15ek (KT⁹⁵: % 11,5-% 19,5) sekula ez zuten aurretik erre. Horrenbestez, datuen arabera, asko handitu da gailu elektronikoekin erretzen hasten direnen proportzioa (% 7,6tik % 15era); baina, aurrekoa ezin da zalantzarik gabe baieztatu, konfiantza-tarteak pixka bat gainjartzen baitira (18. irudia).

18. irudia. Zein produkturekin hasten diren kontsumitzen, lehen kontsumotik igarotako urteen arabera. NOIZBAIT e-cigaretteak kontsumitu dituzten EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, 2023..

Erretzeko erabiltzen duten kartutxo mota

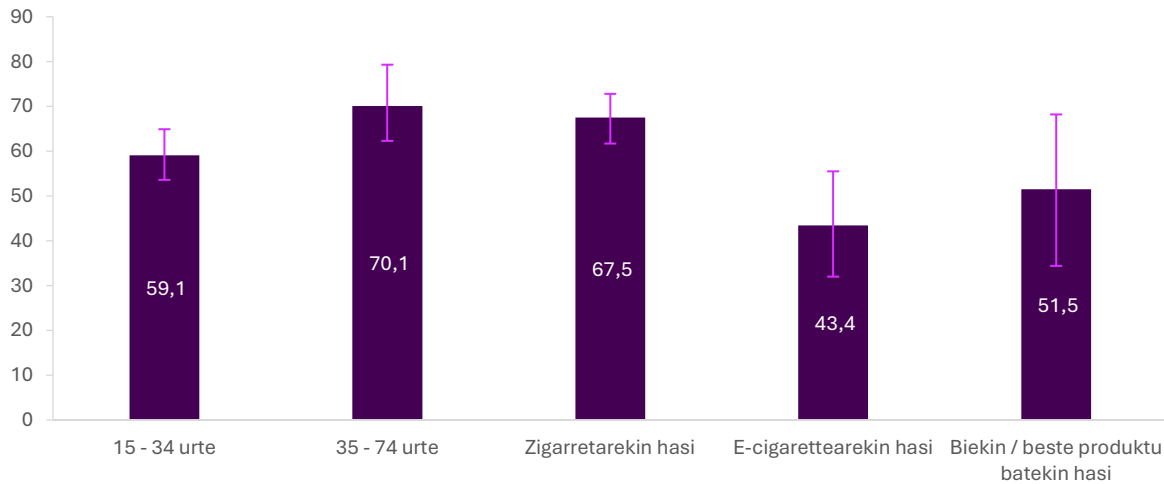
Zigarreta elektronikook noizbait kontsumitu dituzten gizonen % 35ek eta emakumeen % 38k nikotinarik gabeko kartutxoak erabili zituzten; biztanleria osoaren % 47,2k nikotina dutenak erabiltzen dituzte eta % 16,7k bi motatakoak kontsumitzen dituzte (19. irudia).

19. irudia. Erretzeko erabiltzen duten / erabili zuten kartutxo mota, sexuaren arabera. NOIZBAIT e-cigaretteak kontsumitu dituzten EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, 2023 (%).

Adinen arabera, nikotinadun kartutxoak erabiltzen dituztenen proportzioaren zenbatespena handiagoa da 35 urte baino gehiago dituztenen kasuan (% 70), baina konfiantza-tartea nahiko zabala da (KT⁹⁵: % 60,9 - % 77,9) eta partzialki gainjartzen zaio gazteei dagokionari KT⁹⁵: % 53,3 – % 64,6). Beste alde batetik, zigarreta elektronikokoak kontsumitzen hasi zirenean erretzaileak zirenen artean (% 67,5), gehiago dira nikotinadun kartutxoak erabiltzen dituztenak. Hala eta guztiz ere, zigarreta elektronikokoak erabiltzen hasi aurretik erretzen ez zutenen % 43k ere nikotinadun kartutxoak erabili zituzten (KT⁹⁵: % 33 - % 55,5) (20. irudia).

20. irudia. NIKOTINADUN kartutxoak edo likidoak erabiltzen dituzten kontsumitzaileen proportzioa, adin taldeen eta kontsumitzen hasten diren substantziaren arabera. NOIZBAIT e-cigaretteak kontsumitu dituzten EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, 2023 (%).

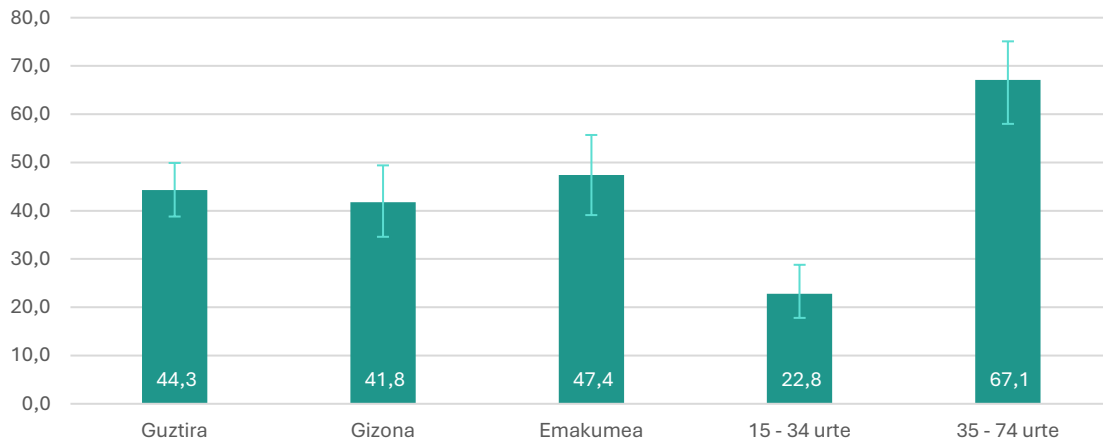

Kontsumitzeko arrazoiak

Zigarreta elektronikokoak kontsumitzen hasteko arrazoiei dagokienez, noizbait bapeatu zutenen % 44 inguruk esan zuten tabako gutxiago erretzeko edo erretzeari uzteko erabiltzen zituztela.

Ez dago sexuaren araberako ezberdintasunik; baina bai, ordea, adinaren araberakorik. Hala, erretzeari uzteko motibazioa askoz ere ohikoagoa da 35-74 urte arteko biztanlerian (% 67,1), 15-34 urte arteko gazteekin (% 22,8) alderatuta (21. irudia).

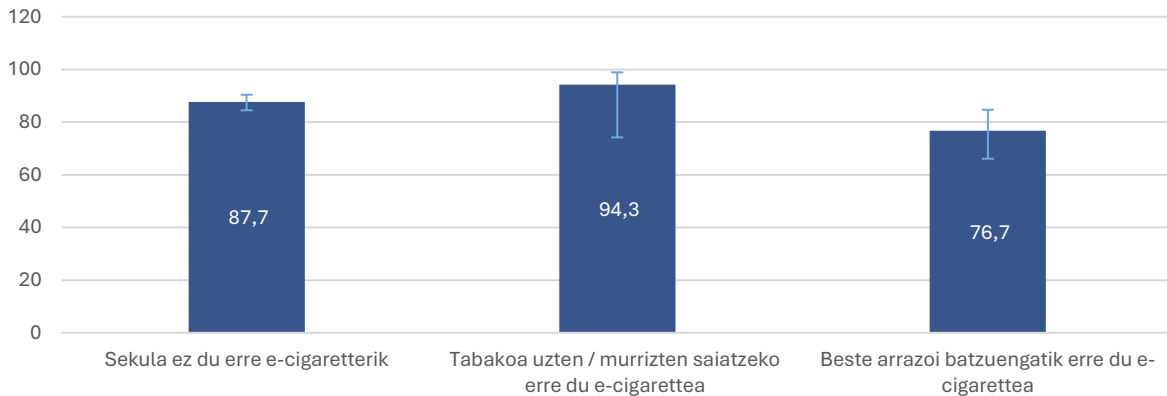
21. irudia. Erretzeari uzteko edo tabako gutxiago kontsumitzeko e-cigaretteak erabiltzen dituzten kontsumitzaileen proportzioa, sexuaren eta adin taldeen arabera. NOIZBAIT e-cigaretteak kontsumitu dituzten EAEko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, 2023 (%).

Bizitzaren unereren batean egunero tabakoa erretzen zutenek (noizbait e-cigaretteak erabili zituztenen % 66k) maizago aipatu zuten erretzeari uzteko edo gutxiago kontsumitzeko erabiltzen zituztela; zehazki % 44,3k (KT⁹⁵: % 51,4 - % 65,3), sekula egunero erre ez zutenekin konparatuta. Azken horien kasuan, % 15,8 ziren (KT⁹⁵: % 10,1 - % 24,1).

Erretzeari uzteko saiakera horien arrakasta-mailari buruzko datu zehatzagorik ez dago, baina 21. irudian ikusten da tabakoa kontsumitzearen jarraitutasun-tasa (hau da, azken urtean eta azken hilabeteetan tabakoa erre dutenen proportzioa) ez dela modu esanguratsuan ezberdintzen e-cigaretteak tabakoa erretzeari uzteko erabili dituztenen eta bestelako arrazoientatik erabili dituztenen edo sekula erabili ez dituztenen artean (konfiantza-tarteak gainjarri egiten dira). Emaitza horiekin eta Adikzioei buruzko EAEko Inkestan analizatutakoarekin, badirudi zigarreta elektronikoen ez direla eraginkorrak tabakoa erretzeari uzteko.

22. irudia. Tabako-erabileraren jarraitutasun-tasa⁽¹⁾, e-cigaretteen kontsumoaren arabera. EAeko 15 urteko eta gehiagoko biztanleak, azken urtean erre dutenak, 2023 (%).

(1) Azken urtean zein azken hilabetean erre dutenen proportzioa da.

Kalamu-kontsumoa

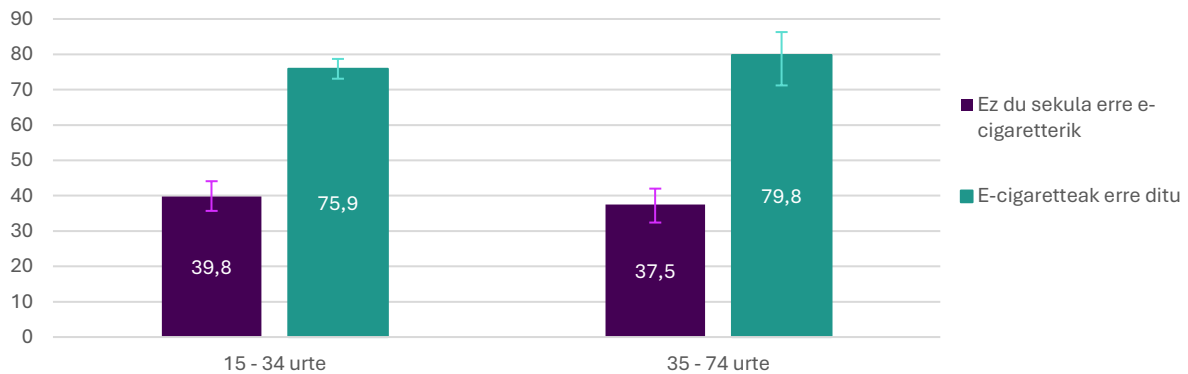
EAeko 15 urteko eta gehiagoko biztanleen % 38,6k kalamua erre zuten noizbait, % 3,6k azken hilabetean kontsumitu zuten eta % 1,8k astero erre zuten azken hilabetean (7. taula).

7. taula. Kalamu-kontsumoaren prebalentziak EAeko 15 urteko eta gehiagoko biztanleen artean, 2023.

	Zenbatespena	Konfiantza-tartea (% 95)	
		Txikiagoa	Handiagoa
Noizbait.	% 38,6	% 36,8	% 40,5
Azken urtean	% 3,6	% 2,9	% 4,4
Asteko kontsumoa azken hilabetean	% 1,8	% 1,3	% 2,4

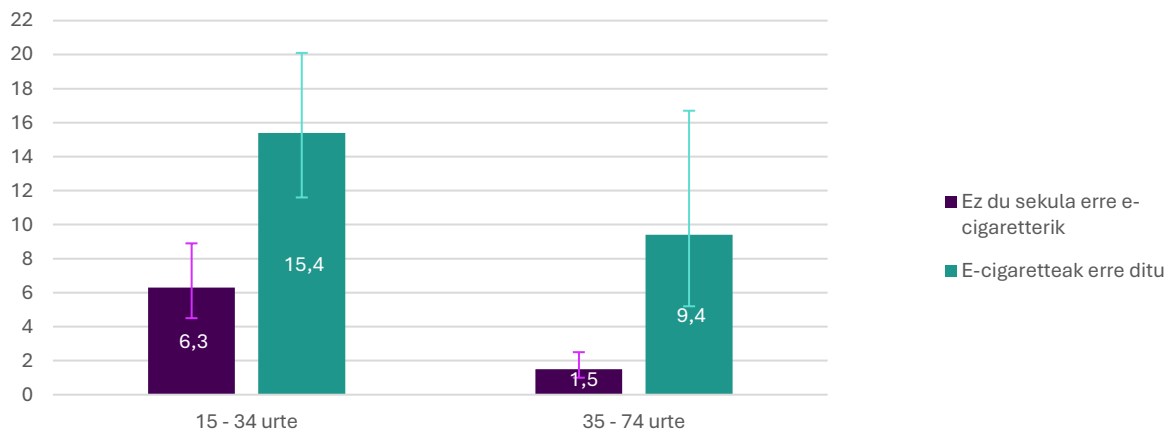
23. irudian ikusten denez, kalamu-kontsumoaren prebalentzia askoz ere handiagoa da zigarreta elektronikoa noizbait erabili dituztenen artean, erabiltzaileen adina gorabehera. Gazteenen artean (15- 34 urte), zigarreta elektronikoa erabili zituztenen % 76k kalamua ere kontsumitu zuten, eta sekula erabili ez zutenak % 40 ziren. Antzeko ezberdintasuna gertatu zen 35-74 urtekoen taldean ere: % 79,8 dira noizbait bapeatu zutenak eta % 37,5 sekula egin ez zutenak.

23. irudia. NOIZBAIT kalamua kontsumitu izanaren prebalentzia, e-cigaretteen kontsumoaren eta adin talde handien arabera. EAEko 15-74 urte arteko biztanleak, 2023 (%).

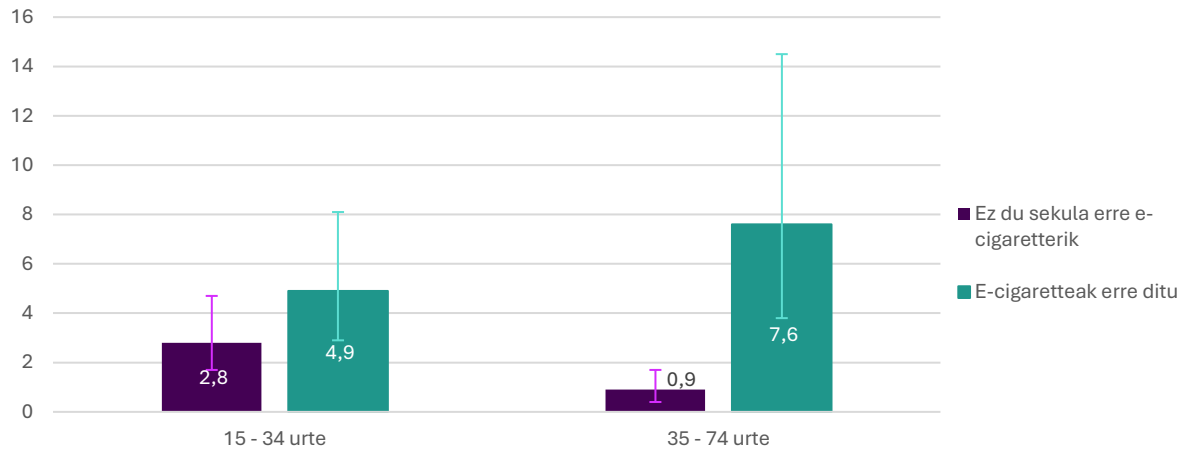

Azken hilabeteetan egindako kalamu-kontsumoaren prebalentzia (24. irudia) eta azken hilabeteako asteko kontsumoaren prebalentzia (25. irudia) handiagoak dira zigarreta elektronikokoak noizbait erre dituztenen artean horrelakorik egin ez dutenekin alderatuta. Ezberdintasunak esanguratsuak dira, gazteenen asteko kontsumoan ez ezik.

24. irudia. AZKEN HILABETEAN kalamua kontsumitu izanaren prebalentzia, e-cigaretteen kontsumoaren eta adin talde handien arabera. EAEko 15-74 urte arteko biztanleak, 2023 (%).

25. irudia. ASTERO⁽¹⁾ kalamua kontsumitu izanaren prebalentzia, e-cigaretteen kontsumoaren eta adin talde handien arabera. EAEko 15-74 urte arteko biztanleak, 2023 (%).

(1) Azken hilabeteetan lau egunetan edo gehiagotan egindako kontsumoa da.

ZIGARRETA ELEKTRONIKOEN INPAKTUA NIKOTINA-ERABILERAREN PREBALENTZIAN

Adikzioei buruzko EAEko 2023ko Inkestaren datuek diote tabako-erabileraren prebalentzia (berezi eguneroko erabileraren prebalentzia) gutxitzen ari dela adin talde gehienetan. Horren arrazoi handi bat tabakoaren aurka ezarritako politikak dira, besteak beste, leku publikoetan ezin baita erre. Gainera, tabako-produktuen publizitatea ere arautzen dute politika horiek.

Kezka piztu da balitekeelako erretzeko produktu berriak merkaturatzearen ondorioz (batzuek nikotina dute eta guztiak dira kaltegarriak osasunarentzat) apaltzen ariteza tabakoaren aurka borrokatzeko neurrien eraginkortasuna eta bestela erreko ez zuketena gazte erabiltzaileak erakartzea. Ondorioz, Europako osasun-agintaritzek gomendatu dute EBko herrialde kideek gailu berri horien erabileraren jarraipena egin dezatela (Osasun Ministerioa, 2022).

Aipatu dugun bezala, kalkulatu da urtero biztanleriaren % 1 – % 2,5 inguru hasten direla zigarreta elektronikoa kontsumitzen. Hala ere, noizbait zigarreta elektronikoa kontsumitu dituzten gehienak jada erretzaileak ziren horrelakoak kontsumitzen hasi zirenean. Orain dela gutxi hasi zirenen artean (duela hiru urte edo gutxiago), % 15 lehenago hasi ziren zigarreta elektronikoa kontsumitzen ohiko tabakoa kontsumitzen baino, eta gazteen artean (15-21 urte artekoak) % 24 ziren.

Inkestaren datuekin bat etorritik, tabakoaren eguneroko kontsumoa % 22,1etik % 19,7ra gutxitu da EAEko 15-74 urte arteko biztanlerian 2017tik. Hortaz, badirudi zigarreta elektronikoen oraindik ez dutela joera hori okertuko, baina etorkizunean egoera aldatu

daiteke eta beharrezkoa da produktu horien publizitatea mugatzeko neurriak ezartzea (bereziki Interneten) eta osasunean sortzen dituzten arriskuen eta kalteen inguruan informatzen jarraitzea, hala, gazteek horrelako gailuak erabiltzea prebenitzeko.

BIBLIOGRAFIA

- Osasun Ministerioa. (2022). *Informe sobre los cigarrillos electrónicos: Situación actual, evidencia disponible y regulación* (p. 39). Osasun Ministerioa. Osasun Publikoko Zuzendaritza Nagusia. <https://www.sanidad.gob.es/areas/promocionPrevencion/tabaco/profesionales/docs/InformeCigarilloselectronicos.pdf>
- OEDA. (2023a). *Encuesta sobre uso de drogas en enseñanzas secundarias en España*. Drogei buruzko Plan Nazionalerako Gobernu Ordezkaritza. https://pnsd.sanidad.gob.es/profesionales/sistemasInformacion/sistemaInformacion/pdf/ESTUDES_2023_Presentacion_enWeb.pdf?utm_source=social&utm_medium=Twitter_perfil
- OEDA. (2023b). *Informe 2023. Alcohol, tabaco y drogas ilegales en España. Encuesta sobre alcohol y drogas en población general en España 2022*. Drogei buruzko Plan Nazionalerako Gobernu Ordezkaritza. <https://www.sis.net/documentos/Path/588801.pdf>
- SIIS. (2024). *Adikzioei buruzko Euskadiko Inkesta 2023*. Eusko Jaurlaritza. https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/adicciones_euskadi_drogas/eu_def/adjuntos/euskadiko-adikzioen-inkesta-2023.pdf
- Tattan-Birch, H., Brown, J., Shahab, L., Beard, E., & Jackson, S. E. (2024). *Trends in vaping and smoking following the rise of disposable e-cigarettes: A repeat cross-sectional study in England between 2016 and 2023*. *The Lancet Regional Health – Europe*, 42. <https://doi.org/10.1016/j.lanepe.2024.100924>

